

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO A 4115.—BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.— ESTRANGER, 2'50

“En el repòs de la trinxera”

Heu's aquí el primer llibre publicat referent a la guerra, des de la guerra, per un escriptor nostre. Perquè En Pujulà i Vallés és de la França, per nacionalització, però segueix pertanyent a Catalunya. Ara,

després de quatre anys de guerra, ens envia des de les trinxeres un llibre.

Ja el títol, sobta. Perquè *En el repòs de la trinxera* i no la trinxera mateixa amb tota la seva vida de bruta tragèdia? Perquè no recullir les malèdiccions, les agonies, les cerimònies, els fàstics, o la joia, si de vegades es

produceix, de les trinxeres? En Pujulà, no ha volgut descriure la guerra bestial, sinó la projecció de la guerra en les ànimes, i en lloc de les ferides monstruoses ens mostra els cors dels lluitadors.

I en això resideix tota la virtut i la força del llibre d'En Pujulà. Nosaltres, abans d'ell, ens podíem preguntar com veuria la guerra un escriptor nostre combatent. Un castellà hauria conservat l'emfàtica vanitat bèl·lica dels cronistes i dels poetes de la raça. Aqueix

bell aspecte de la galant cavalleria espanyola que's diu don Ramon del Valle Inclan, quan visità el front francès, pregà li fós concedit l'honor de llençar dues granades a les trinxeres alemanyes. Li fou otorgat i, amb el seu únic braç, engegà contra els tudescs els projectils. «He fet el més bell dels meus capítols» — diria, segurament. Doncs aquest gest presuposava la literatura castellana que sorgiria de la guerra. Es raça, ademés, la castellana, bel·licosa i lírica, i de tradició fanfarrona.

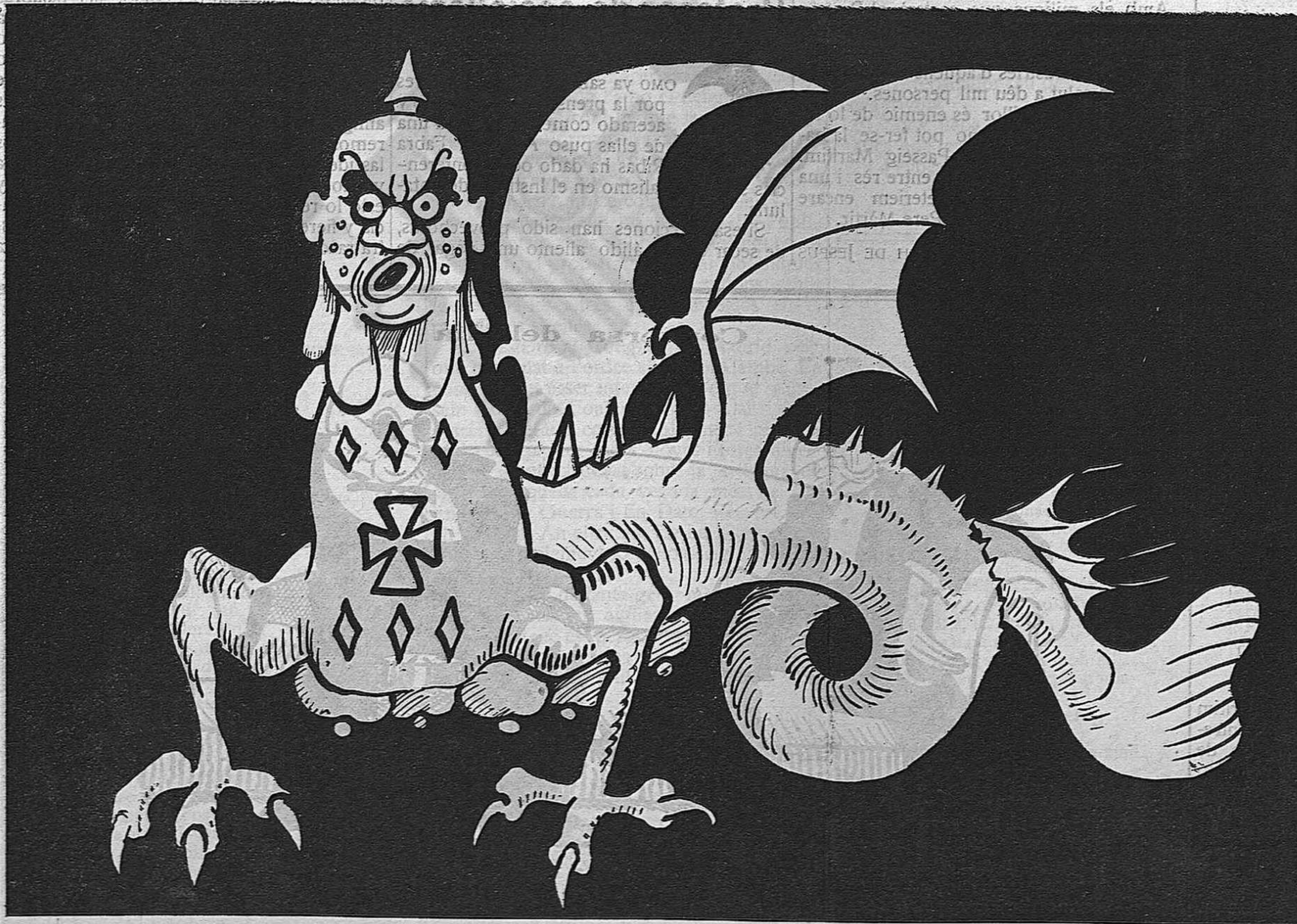
Flasdes sempre serà un *xamberg*, una capa i una espasa

Un català escriu un llibre i el fa trist, i revolucionari. La guerra en ell apareix com una fatalitat i una matança innoble, i els soldats desfilen amb el cap acotat sota el Destí. Aquelles paraules de airotes sonoritats que a nosaltres encara ens encenen, Dret, Civilització, Llibertat, no són per a ells més que mots pansits que cremaren les ànimes, allà, en el mes d'agost de 1914, però que ara ja no tenen virtualitat. Lo real, lo dinàmic, són dos odis: contra el «boche» i contra el país de la reraguàrdia que permaneceix en beatitud mentre els «poilus» sofreixen totes les amargors infernals. Això i l'inexquívable deure de batre's. No hi ha res més en la guerra, que ens presenten sentimental i ideològica. El soldat fa, i els altres construeixen teories. El soldat avui és l'acció, exclusivament la acció, i en ella els altres homes, i l'història en construcció, van posant transcendències.

Així — es dirà — el d'En Pujulà és un llibre pacifista. No; és un llibre realista, el llibre d'un català. Adhuc no creu en l'acabament de les guerres, mentre no es trobi la coordinació dels egoïsmes dels pobles; no la dels seus idealismes. I l'alemany en ell sempre apareix com el barbre. Però En Pujulà no ha volgut fer literatura i narra com un esclau, ple de pietat pels humils, les orelles vigilantes a totes les remors de inquietud i de revolta.

«Darrera — escriu — dels ulls freds i del posat astorat dels nostres guerrers, s'està incubant alguna cosa.»

De la “epidemia reinante”

El microbi de la passa... germanòfila

Llibre de psicologies guerreres, en lloc de visions guerreres; llibre sense penatxos, ni fanfàries, llibre humaníssim, en fi. I creix la nostra complacència per a l'obra d'En Frederic Pujulà, perquè és representativa. Tots els escriptors de la generació que podríem nomenar generació del catalanisme, la que apareix i lluita des de 1900 a la Solidaritat,

veuriem la guerra i l'escriuriem com En Pujulà. Es a dir, un amor fanàtic per la França, —i una abominació per a l'Alemanya,— un odi a la guerra, una decisió de treure-li tota acurosa suggestió, i la salutació a les aubades que els soldats, recullits en les trinxeres, presenten i preparen...

PARADOX

Nomenarem una Comissió...

Quan, en qualsevol Junta, Assembla o Congrés, es vol sortir d'una qüestió amorosa sense que ningú es comprometi, s'acostuma a acudir al recurs de nomenar una comissió. La comissió queda encarregada d'estudiar tal cosa, o de escatir tal altra. Així es surt del pas i els mal-de-caps s'esvaeixen.

Nomenar una comissió, la majoria de les vegades, vol dir deixar per a més endavant la qüestió, eliminar-la de moment i procurar que es tiri terra al damunt. Nomenar una comissió vol dir, sovint, deixem-ho córrer.

I com que hi ha aquí aqueix costum de tapar les coses difícils o perilloses pel procediment d'una comissió, la gent ha fet un gest de malfiança davant la decisió del govern de nomenar una mena de comissió que s'ocupi de les denúncies fetes pels diputats socialistes al Congrés, relatives a la vaga general del passat mes d'agost.

«Nomenarem una comissió...» han dit els ministres. Diu que es tracta d'aclarir els fets. Però la gent sospita que es tracta, no d'aclarir-los, sinó d'escamotejar-los. I això darrer seria un acte de complicitat.

UNA CARTA D'EN FABRA RIBAS

L'il·lustrat escriptor, propagandista del Socialisme i veritable apòstol de les reivindicacions obreres En A. Fabra i Ribas que s'hostatja actualment a Barcelona, ens ha remès unes quartilles «en defensa propia», que publiquem gustosos.

Senyor Director de LA CAMPANA DE GRACIA

Estimat amic i company:

No tinc costum de contestar—ni de queixar-me quan se'm dirigeixen atacs des de la premsa. Com jo ataco molt sovint, comprenc que de quan en quan m'ha de tocar rebre.

No obstant, no puc deixar dir en un diari tan simpàtic—simpàtic de debó—com LA CAMPANA, que el socialisme que jo defenso és un «socialisme centralista».

Per aquí no hi passo. Tot menys això.

L'amic Paradox ha llegit malament les ressenyes de la meua conferència sobre nacionalisme i internacionalisme. De lo contrari s'hauria adonat que he defensat amb termes clars i categòrics, l'autonomia i el federalisme y que m'he declarat acèrrim enemic del centralisme que ens domina i ens degrada.

Com podia ésser d'altra manera si procedeix del camp federal—on vaig fer les primeres armes i on hi tinc molts bons amics—y si sempre he cregut que el socialisme és el mitjà més segur per a implantar la verdadera autonomia y el verdader federalisme.

Cert, jo soc internacionalista i crec que tots els nacionalismes—sense exceptuar el nacionalisme català—tenen una tendència reaccionària. Mes aquesta afirmació no vol ni pot dir que tots els que pensen com jo tenen forçosament de ésser centralistes.

Això mai, mai, mai.

Anticipant-li les gràcies per la publicació d'aquestes ratlles, mani i disposi del seu amic i company.

A. FABRA RIBAS

Projectes

El projecte de Passeig Marítim per a Barcelona l'han entrebancat a Madrid quatre de aquests desvagats que diuen que tenen ofici perquè s'entretenen fent política. També creuen que treballen els que recullen borilles.

A nosaltres confessem que no'ns entusiasma el projecte, però regoneixent que emboniquiria la nostra capital i que és de beneficis positius per a Barcelona, veuríem amb gust la seva realització.

La més alta actualitat

OTS els qui no tenen l'anima encongida per un estret localisme, tornen a sentir aquests dies, d'una manera preponderant, l'interès vivíssim, agut, pels esdeveniments de la guerra.

La ofensiva alemanya ha escomençat a França amb empena furiosa, i altra vegada els destins del món es juguen damunt la terra francesa.

Nosaltres declarem que en aquestes hores —i ho declarem amb un cert orgull— el nostre pensament està posat en el curs de la nova batalla de La Champagne. Qüestions espanyoles, debats parlamentaris, lluites de partits, problemes interiors, cedeixen el pas ara, dins l'esperit nostre, a la més alta actualitat, a la batalla de França. I no és que desconeguem la importància d'aquestes qüestions. Però per damunt d'elles s'alça la gran qüestió de la guerra, que porta dins el secret de la història futura i l'esdevenidor de la Humanitat.

Totes les qüestions particulars, locals, depenen en certa manera del desenllaç que tingui la gran batalla que està lliurant-se. El demà dels pobles, de tots els pobles, fins dels neutrals es decideix avui, no pas dins el clòs dels propis Parlaments, ni pel xoc dels propis partits, sinó en el camp de lluita on les dues coalicions mundials es disputen desesperadament la victòria per les armes.

Per nosaltres, la guerra present no és una guerra d'estrangers. La batalla que està entaulada no és una batalla dels altres. La sentim com a cosa nostra, que ens afecta directament, que està lligada amb els nostres ideals i amb les nostres esperances.

I quan pensem que, entre la sang que aquests dies es vessa abundantment per la defensa de la bona causa, hi ha, encara que sigui en petita proporció, sang catalana, s'afirma dins nosaltres la convicció de que aquesta és una guerra nostra, en la qual els destins de Catalunya, com els de tants altres pobles, estan decidint-se gloriosament.

FULMEN

Profesor de socialismo

COMO ya saben nuestros lectores por la prensa y por el agudo y acerado comentario que a una de ellas puso Paradox, Fabra Ribas ha dado ocho conferencias sobre socialismo en el Instituto de Cataluña.

Si esas lecciones han sido provechosas, de secar con su ávido aliento una vega, de

JEPH DE JESPU

Conversa del día

—I què'n farà, Espanya, dels submarins alemanys?
—Permeti'm, vostè transgiversa la pregunta. Vostè hauria de dir: "I què'n faran els submarins alemanys d'Espanya?"

Microfonia de la premsa

CORPUS

—Digue's la veritat; què és lo que més t'ha agradat, de la processó? —Els caramels.

de las ideas de Fabra lo requieren del mismo modo. Al fin y al cabo, si de la discusión no sale la luz, sale una nueva discusión.

ANGEL SAMBLANCAT

L' hora célebre

Ves amb quina gran haçanya En Ventosa i En Cambó han canviat la situació endarrerida d'Espanya.

—A les onze, han dit, feu corre la minuteria a les dotze, i veureu com res s'esbotza, ni res cau, ni res s'ensorra.

Hom s'alça més dematí i se'n va al llit més aviat i la gana ha nivellat amb les hores de dormir.

Es clar que hi ha hagut algú protestant de la reforma, que no s'avé ni es conforma als capritjos de ningú.

Però s'ha vist obligat a seguir la nova vida a que l' hora actual el crida contra de sa voluntat.

Seguint la costum exacte d'abans, al teatre anava i al penetrar-hi es trobava que ja havien fet un acte.

Concorria, havent dinat, al café als moments antics i's trobava que els amics ja se'n havien anat.

A les nou, com cada dia, pujava a cà l'amor seu, prò com les nou són les deu, li deien que ja dormia.

A casa a les deu; no obstant, éssent les onze i penjadat, la escala ja era tancada i japa! paga al vigilant.

I sentint-se poeta, amb ira, exclama amb en Campoamor: —Cada cosa es del color de la hora con que se mira.

Al qui això escriu no l'altera que amb el canvi realitzat camini l'humanitat hora avant o bé hora enrera. No per això en l'alta esfera es torbarà el moviment; el sol seguirà corrent com fins ara amb tots els astres i mai els nostres desastres canviaran el firmament.

S. ALSINA I CLOS

SONATA IX

UAN «La Publicidad» es reviscolà, ningú com jo va tenir-ne una alegria. Vaja, per fi tindrem un diari a la moderna, amb elements de primera, tant en la part material com en la dels que confeccionen el diari.

a) El pessimisme dels senyors Hurtado, Jori & C.

b) Que defensava massa l'amo. Això de dir sempre que tot anirà malament és un truc més vell que l'anar a peu.

Si després la collita va bé, el pagès menja i calla; si una se'n esguerra aleshores diu: —No vos ho som dit? aquelles plujotes de març per força tenien de fer-nos perdre les guixes.

Es molt fàcil fer de pessimista; sempre es té rao perquè com les coses d'aquest món són tan imperfectes sempre, profetitzar que seran dolentes del tot no té cap mena de mèrit, quasi és segur acertar.

En lo referent a l'amo el defensen massa. No és pas que trobi bé que la dependència digui mal del principal, mai de la vida; no és que no pensi mal i deixi de maleir als pirates alemanys que torpillejen als vaixells nostres, però... no sé com explicar-ho i vosaltres ja m'enteneu. Lo que diu «La Publicidad» potser seria millor que ho digués un altre diari, el propietari del qual no tingues nau a la mar; unes guanyant milions sobre les ones i les altres criant musclos en el país de les sirenes.

En Besteiro al Congrés de Madrid veig que ha cridat a l'ordre al senyor Cambó. La cosa promet ésser interessant perquè suposem que el de Foment parlirà clar i si En Macià atia el foc, com sembla que té intenció, podrem sapiguer coses noves i força divertides. En aquest debat sobre la setmana de agost, qui queda cada vegada més bé són En Sánchez Guerra i En Dato. Per mi que els colguin. An ells i an En La Cierva que ara troba malament lo del passeig de mar de Barcelona.

Diu que hi ha tanta gent malalta i que la culpa la tenen les aigües. Naturalment; lo que no entenc és perquè en beuen. Fessin com nosaltres que ens donem al vi, i no sabrien que cosa són tifus, ni grippe, ni mal de moda.

Els alemanys han començat altra volta la ofensiva, ara fan veure que la mana l'hereu del kaiser; ja veurem que en sortirà. Cal tenir confiança en que també serà deturada aquesta empenya i tan sols deturar ja és una victòria perquè a cada escamesa el prussia hi deixa un terç dels seus, un quart dels austriacs i tant com pot dels demes aliats seus.

Ara crec que volen emprar divisions búl-

gares. Mare de Déu, pobre Cunegunda! si En Foch bada tornarà a ésser violada sis vegades. Però és igual, Càndit, encarnat avui en En Wilson seguirà creient que vivim en el millor dels móns i al cap d'avall se'n sortirà amb la seva. Bevem.

MORITZ III

Parisianes

EL SENA

Molt sovint, com obeint a un impuls secret, els meus passos me condueixen per les vores del Sena. Es el passeig que prefereixo i és el lloc que més estimo. D'aquesta manera, poc a poc, el riu sinistre se m'ha fet familiar. M'ha revelat els seus mistèris i els seus encants més amagats. Quina varietat de panorames per aquestes històriques riberes!

Altres vegades, per millor sentir la bellesa del riu, m'embarco en un d'aquests vapors-tramvies que recorren el Sena, de des del Jardí de Plantes fins al Bosc de Bolonya. Se sent un estrany plaer en deixar-se conduir per la corrent, mentre pels costats desfilen els barris populosos, els monuments, els jardins. Es grat traspasar les arcades dels ponts i sentir sobre la coberta del vaporet el pesat tremolar de les voltes plenes de carruatges, tramvies i passants.

Es aquí, en el Sena, on el verdader París resideix. Tot lo que significa treball, esforç comercial i prestigi històric viu pels costats del riu.

Prop de les fortificacions, les negres xameneies de les fàbriques cobreixen l'horitzó com un sever decorat de fons. Allà es troba el París treballador tan desconegut pels turistes frívols.

El Sena llepa els sòcols dels llocs de França que tenen més nervi i una força més gran d'evocació.

FERRÀN CANAMERAS

LA PROCESSÓ

—Aquest banc, és de vostè? —Sí; pels amics l'he fet treure. —De modo que... —Ja hi pot seure

—Mil gràcies. —No hi ha de qué.

—Pel rum-rum de la gentada crec que dintre breus instants...

—I tan breus!... Miri; els gegants ja tomben la cantonada.

—Així ja no m'ha de doldre l'haver-me aturat aquí.

—En efecte; vostè sí que pot dir allò: arriba i moldre.

—El gegant passa molt dret, sense ballà, i... ¿no repara que fa bastant mala cara?

—Deu tení el dengue, pobret!...

—També em sembla que podia havè estrenat un vestit...

—Cal... Està tan endarrerit, que ja cap sastre li fia.

—Hola!... Una murga. Xim xim!...

Toca una marxa ben rara...

—La de moda, ara com ara.

—Quina és?

—Els goigs de Sant Prim.

La pessa resulta freda, i per xò, de tant en tant, la banda la va alternant amb el «Salvese quien pueda».

—Entra el rengló dels pendons. —D'això estem molt bé, realment. —I al darrera, un regiment de juntes i comissions. —S'hi veuen figures fortes. —Sí; i cares molt pensatives. —Els uns són les forces vives... —I els altres?

—Les forces mortes. Ara, imitacions barates de Sant Pere i Sant Damià. —I aquests?

—Ja se'ls pot miral!...

—Són els que embarquen patates. L'aire amb que's gronxen pregona la seva satisfacció; fora el fer de regidó, diu que això és lo que més dona.

—Oh! Guaiti, quina brivalla!...

—Ha vist res més ben plantat?

—Són «La Glòria del Teulat» i «El Crit del Pes de la Palla».

Avui, plens de devoció, fan aquí de joves bien;

demà els trobarà a l'Edén o al music-hall del recó.

—I ara, què vé?

—Peix petit: el trust contra la blasfèmia, dos presidents d'acadèmia i un cassino de partit.

—Qui és aquell?

El delegat del ram de l'orden y mando.

—I aquest?

—El del contrabando: en quatre anys com s'ha engraixat!...

L... comenci a preparar-se a sofrir els cops de la gent, que això, pel que vaig veient, està a punt de rematar-se.

—Vol dir?

—Sí; poc tardarà, o sinó, miri: els fondistas, un escamot de borsistes, els comerciants de safrà, el Foment de la sardana, el Círcol dels filarmònics, quatre sagristans afònics que canten de mala gana, el Comité del cotó, una música que plora i... bona nit i bona hora; s'ha acabat la processó.

C. GUMA

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 24 AL 29 DE MAIG DE 1918

Per terra

Al front occidental, l'ofensiva alemanya ha recomençat. Aquesta vegada, apart d'algunes accions secundàries, l'esforç principal es desenrotlla a la Champagne, entre Soissons i Reims, sector d'uns 40 quilòmetres, defensat a l'esquerra pels francesos i a la dreta pels anglesos. En la primera empenya, els exercicis del Kronprinz s'han apoderat del Camí de les Dames, que van perdre l'any passat els alemanys, i han avançat alguns quilòmetres cap al sud. La batalla està en son ple al moment que escrivim aquestes ratlles. Les tropes franco-angleses resisteixen energicament, en perfecta unió, cedint el terreny pas a pas, en espera que intervinguin les reserves.

Al front italià, els italians, en brillants atacs, s'han apoderat d'algunes altes muntanyes, fent més de 1,500 presoners i prenent considerable material.

Al front de Macedònia i al de la Palestina, cap fet important.

Al front de Mesopotàmia, els anglesos han fet nous avenços, infligint als turcs una altra derrota.

Per l'aire

En un atac d'avions anglesos a Zeebrugge, un torpeder alemany va ésser enfonsat per un hidroavió.

El creuer auxiliar anglès Moravia ha estat enfonsat per un submarí, ofegant-se part de la tripulació.

Un submarí anglès ha enfonsat a l'Atlàntic el primer gran submarí alemany del tipus de creuer.

Avions anglesos han bombardejat el port de Durazzo (Albània), enfonsant un torpeder austriac.

Per l'aire

Els avions alemanys han intentat repetidament volar sobre París, però no hi han pogut arribar, gràcies a la defensa aèria francesa. Només han pogut tirar alguns d'ells, bombes sobre les poblacions dels voltants, fent algunes víctimes.

Els avions anglesos han bombardejat diverses ciutats alemanyes, entre elles Coblença.

Altra vegada ha estat bombardejat París per un canó de llarg abast, el qual afortunadament no ha fet gaires desgràcies.

EN PLE DEBAT

—Vaia un acudit, aquests descamisats!

—I tall!... Mira que anar a remenar aquestes coses!

La nova ofensiva

—Endavant, noil!... Tornem-hi, que no ha estat res!...

REPICS

De formidable pot calificar-se l'actuació dels diputats socialistes al Congrés.

Amb el debat obert pels benemerits membres del comitè de vaga sembla com si s'hagués desinfectat amb una ventada d'aire pur i sanitos tot aquell pestilent corralet de la farsa política.

En Largo Caballero, En Saborit, En Besteiro s'han fet dignes de la representació del partit obrer que ostenten.

Els treballadors, que formen l'únic estament saludable d'Espanya els hi deuen mostrar llur agrament.

Fins en el tradicional «ou com balla» de la Catedral, s'han conegut enguany els símptomes de la crisi de subsistències.

Els altres anys s'hi veien grans penjolls de cireres. Aquesta vegada encara no n'hi havia ni mitja lliura.

Al veure tant poques cireretes roges, el senyor Esteve defensava als canonges:

—Fan bé, que diantre!... Som en uns temps en que amb prou feines es pot menjar carn d'olla. Burros serien de gastar-s'ho tot per a les postres.

Fins el rei ha agafat la passa. Es veu que aquest maleit microbi del dengue té un gran poder.

Fins mana sobre Sa Majestat. Ve't aquí perquè els diaris de la Cort, al parlar de aital malaltia, la nomenen aixís: «La epidemia reinante».

Els monàrquics conservadors barcelonins han enviat un telegrama de felicitació an En Dato pel seu discurs «en defensa de la veritat y de las instituciones que simbolizan el orden y la patria»

La veritat, En Dato?
Sí, sí!

Aquella veritat que sortia del pou tota bruta de caca.

I encara, fos caca solament!... Però ara s'ha demostrat, que lo del pou era caca... i sang.

Oi, Saborit?

Respirem!...

No ha resultat cert que les Juntes de Defensa tornessin a bellugar-se amb motiu del debat sorollós de aquests últims dies al Congrés.

De tots modes s'assegura que, si bé no han pensat bellugar-se, fan com el lloro del conte: s'hi fixen.

Els lloros s'hi fixen bé; no fós cas que les coses arribessin a emmaranyar-se de tal manera que'ls perillés la patata de la menjadora.

I per això sí que no hi passarien els nostres hérois.

Comuniquen de Xile que ha ocorregut allí un formidable terratrèmol causant nombroses víctimes.

Al llegir aquesta notícia En Dato no devia sentir cap mena d'impressió.

D'ençà del debat dels socialistes, ell i En Sánchez Guerra hi està tan fets als terratrèmols!...

Els sastres madrilenys s'han declarat en vaga.

Heu's aquí un conflicte, que encara que s'extengués a les demés províncies, per als espanyols no tindria gaire importància.

Vaga de sastres?...

Tan se val; fa tant temps que els governs ens deixen sense camisa!... que ja comencem d'estar-hi acostumats.

Un dia d'aquests s'inaugura, a Madrid, una gran exposició de flors.

Al acte oficial d'obertura hi assistirà En Dato, segons diuen.

Amb caràcter de ministre?

No; amb caràcter de flor de *passionaria*. Perquè no és ja altre cosa don Eduard des de que s'està remenant tot el procés de la seva intervenció en els successos d'Agost.

Després d'un gran canoneig, dos soldats estan parlant amigablement, a la trinxera:

—Ja n'és de cara, la guerra!— diu un— Els obrers de les fàbriques guanyen vint francs diaris per a enviar-nos municions!

—Sí,—respon l'altre. I nosaltres vint cinc cèntims per a rèbre-les.

Una lliçoneta al Seminari:

—Veiam si sabrà dir-me... En qüestions de fe quin verb és més propi usar, «compendre» o «percebir»?

—Jo li diré. Quan se tracta de dogmes és preferible «compendre»; quan se tracta de *misses* és preferible «percebir».

CORRESPONDENCIA

Cavallers: Joan Durán (Sitges): Sentim no poder donar, per manca d'espai, publicació a la seva atenta carta-protesta. Com devien veure, allò no era més que una opinió particular del firmant del article, que si el coneixen, com diuen, ja saben que gasta radicalíssims i frapants criteris en qüestions polítiques.—J. M. R. G., P. S. i A. S.: Amb molt gust els publicariem les seves correspondències sempre que vinguessin garantitzades amb les degudes firmes, escrites en forma intel·ligible i avalades pel nostre corresponçal. La que envien no pot anar, amb molt sentiment nostre.—Lluís Roig i Riera (Palma de Mallorca): Els versículs són bastant defectuosos. Ah!... I si s'empenya en escriure, canviï el pseudònim, perquè aquest que vostè usa ja existeix.—J. Alsina: Hi han coses que no's poden dir aixís com aixís.—Maset: No'ns convé, encara que s'agraeix l'intenció.